

SKAP-NYTT

VINTER 2011/2012

RIGHT! FREEDOM OF MUSIC & SPEECH - STOR SPECIAL
EN NÄRINGSMINISTERS BEKÄNNELSER - ALFONS MÖTER ANNIE LÖÖF
THE SOUND OF DIGITAL CASH - I VÄNTAN PÅ ETT NYTT SPOTIFY-AVTAL
BARNMUSIKEN BLIR PILOTFALL - STIM SER ÖVER SVT-FÖRDELNING
TUFFARE MOMSREGLER VÄNTAR
MEDLEMSKRÖNIKA - CHRISTOPHER SANDER
STIPENDIER OCH NYA MEDLEMMAR

VIKTEN AV RÄTTEN TILL DET EGNA ORDET

ORDFÖRANDE HAR ORDET

I slutet av november mötte jag Ramy Essam, den 24-åring som genom sin sång kommit att förkroppsliga den egyptiska revolutionen. Han var i Stockholm för att berätta om sina upplevelser på SKAP:s internationella konferens Right! Freedom of Music & Speech, och för att ta emot Freemuse Award 2011.

Att musik har politisk sprängkraft är förstås inget nytt, men mötet med Essam gav denna gamla sanning en för mig en högst påtaglig innebörd. Under hans vistelse i Stockholm fylldes Tahrirtorget på nytt med demonstranter och Essam återvände, bokstavigt talat med livet som insats, omedelbart efter hemresan till torget där allt startade.

Yttrandefrihet är en grundsten i samhället och en grundsten i musikskaparens vardag. Det ser vi i länder där musikskapare är utsatta för övergrepp på grund av sitt arbete, men vi ser det också här hemma. Yttrandefrihet och upphovsrätt hänger intimt samman och bildar tillsammans en grund för rätten till vårt eget ord och rätten till vårt eget arbete.

Det och mycket mer diskuterade jag med näringsminister Annie Lööf, som under hösten varit föremål för en debatt kring Centerns ståndpunkt vad gäller "nedladdning för privat bruk", när jag nyligen fick tillfälle att träffa henne. SKAP, Musikerförbundet och Teaterförbundet var först ut med en debattartikel i Svenska Dagbladet, Musikverige med flera organisationer följde i Dagens Industri och senare under hösten publicerade United Songwriters ett öppet brev till Annie Lööf på Facebook.

Efter mötet med Lööf är jag än mer övertygad om vikten av att vi musikskapare alltid kämpar för att göra vår röst hörd. Inte för att jag upplevde mötet med Lööf som negativt – tvärtom för att det blev uppenbart att Lööf vill, och behöver, höra just vår röst. Det är inte andra aktörer på den politiska debattaren som ska ge bilden av musikskapares förutsättningar, våra villkor, vårt arbete. Det är vi själva.

Foto: Stina Gullander

Ytterligare ett exempel på vikten av rätten till det egna ordet, den egna rösten.

SKAP bildar förutsättningar för dig som musikskapare att använda den rätten. SKAP kommer därför att intensifiera arbetet med att synliggöra problem i de villkor under vilka vi musikskapare verkar, men också att synliggöra möjligheterna med vårt arbete och med musikens och musikskapares roll i samhället.

Det gör vi genom att under 2012 satsa på kompetens och kommunikation. Du som läser detta ska ha nytta av att vara medlem i SKAP och du ska enkelt kunna se vilka möjligheter till stöd som finns för ditt skapande. Under 2012 ska också vi kunna erbjuda en medlemsanpassad kommunikationsstrategi. Kommunikation är A och O för SKAP, oavsett om vi riktar oss till dig som enskild medlem, eller till näringsministern.

Till sist – SKAP är summan av sina medlemmar. Stort tack för allt engagemang under året! Och välkommen att fortsätta vara en del av SKAP under 2012.

Ordförande / alfons.karabuda@skap.se

BARNKANALEN BLIR PILOTFALL FÖR STIM

Stim ser under 2012 över sina fördelningsregler. Barnmusikkompositörerna blir pilotfall. Bland annat kommer man utreda om det skulle vara mer rättvist att införa en så kallad prime time-modell.

Under hösten har flera medier uppmärksammat de relativt stora skillnaderna i ersättningsnivåerna för kompositörer som skriver för Barnkanalen jämfört med moderkanalerna SVT1 och SVT2. Till exempel tillhörde programledaren och textförfattaren Anna Charlotta Gunnarsson dem som tolkade skillnaderna som en signal om barnmusikens lägre status.

Den främsta förklaringen till skillnaderna är att ersättningen är baserad på total tittarandel per kanal, inte per format. Men efter kritiken kommer Stim nu att se över den rådande fördelningsprincipen.

– Ågarföreningarna i Stim har startat en översyn av samtliga fördelningsregler under 2012. Det är viktigt att musikkonsumtion får genomslag i fördelningen, men det är också viktigt att fördelningsprinciperna hänger samman med Stims intäktsmodeller, säger Fredrik Lomäng, Stims fördelningschef

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda ser positivt på översynen av fördelningsreglerna.

– Barnmusikkompositörer har bland annat påpekat att det vid vissa tidpunkter i barnkanalen är lika många tittare som i SVT1 och SVT2, säger han.

Han fortsätter:

– Stim tittar på om det skulle vara mer rättvist med en prime time-modell, där det betalas ut mer ersättning per minut under de timmar på dygnet då kanalen har flest tittare. En sådan modell gäller förstås alla nischkanaler. Vi har i Stims fördelningskommitté bestämt att Barnkanalen står först och att vi ska göra den till ett pilotfall.

Alfons Karabuda understryker att det finns flera positiva nyheter för barnmusikkompositörerna som hänger samman med Barnkanalens tittarutveckling.

– Avtalen med SVT ändrades 2010.

Det årliga beloppet som SVT betalar bestäms av faktiskt tittande i varje TV-kanal. Ändringen i nuvarande modell genererar generellt mer för Stim och upphovsmännen, vilket förstås är bra för alla.

– Slutregleringen för 2010 resulterar i ett stort tilläggsbelopp för just Barnkanalen, som hamnar på avräkningen i december 2011. Det rör sig om ett stort belopp på flera miljoner. Dessutom har vi för första gången fått ett belopp för Barnkanalen från Copyswede, mer än en halv miljon kronor faktiskt.

SVT Play har lyfts fram som ett mer rättvist fördelningsystem. Det utgår från antalet klick utan hänsyn till kanal. För en kompositör som skriver för Barnkanalen skulle det alltså vara en "konkurrensfördel". Stim delar i dag ut ersättning till de 500 mest klickade programmen på SVT Play.

Text: Peter Willebrand Foto: Rickard Eriksson/STIM

"STIM TITTAR PÅ OM DET SKULLE VARA MER RÄTTVIST MED EN PRIME TIME-MODELL, DÄR DET BETALAS UT MER ERSÄTTNING PER MINUT UNDER DE TIMMAR PÅ DYGNET DÅ KANALEN HAR FLEST TITTARE."

ALFONS KARABUDA, SKAP:S ORDFÖRANDE

SKAP-NYTT

Ansvarig utgivare: Alfons Karabuda.
Redaktör: Peter Willebrand.
Grafisk design: Gabor Palotai Design.
Layout: Capri Norrman, Åsa Eklund och Sofie Tiru /Nordiska Tidningsbolaget.
Omslagsfoto: Simon Olsson
Tryck: Danagårds Grafiska.
ISDN 0347-14032

SKAP – Svenska Kompositörer Av Populärmusik – är Sveriges intresseförening för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare, bearbetare och arrangörer.

SKAP

Svenska kompositörer av populärmusik
Box 27327
102 54 Stockholm
info@skap.se
tel: 08-783 88 00, fax: 08-660 06 06

BAKGRUND

Skillnaderna i ersättningsnivåer uppstod när SVT 2008 flyttade över barnprogrammen till Barnkanalen. Nivåskillnaderna beror på att ersättningen utgår från det totala antalet tittare per kanal, som sedan ska fördelas på musiken som spelas i programmet. Barnkanalen har en relativt hög andel musik i fördelade på ett relativt lågt tittarantal totalt, vilket gör att många kompositörer får dela på ett mindre belopp.

Programledaren och textförfattaren Anna Charlotta Gunnarsson tillhör dem som har kritiserat nuvarande fördelningsystem. Foto: SVT

MUSIKPLATTFORMEN: 10 MILJONER DELADES UT

54 musikprojekt fick i år dela på tio miljoner kronor från nystartade Musikplattformen. Nästa år blir det 25 miljoner kronor.

Sökombgången öppnar den 16 januari 2012.

Statens musikverk bildades när Kulturutredningen för ett par år sedan bland annat föreslog att Rikskonserter skulle läggas ned. Musikverket ska i första hand fördela stöd till olika projekt i musiklivet, inte arrangera konserter. Ett av regeringen utsett konstnärligt råd, där bland annat SKAP:s Alfons Karabuda ingår, ska ska garantera nivån på projekten som får stöd.

När rådet i höstas för första gången skulle besluta hur tio miljoner kronor, via den så kallade Musikplattformen, skulle fördelas hade 280 ansökningar kommit in. Den sammanlagda söksumman uppgick 89 miljoner kronor. Rådet beslutade att dela ut till 54 av dem – knappt 20 procent av de sökande.

– Vårt gemensamma utvecklingsprojekt börjar nu. Vi startar med 54 innovativa projekt. Tänk tre eller fem år framåt – vilket tillskott till Sveriges musikverkstad, kommenterade Musikplattformens chef Jonas Burman fördelningen vid tillkännagivandet.

Stödet riktas främst till enskilda musikskapare, musikgrupper och organisationer som är verksamma i fria musiklivet och står utanför de offentligt finansierade institutionerna. Beloppen varierade enligt en kategoriindelning i tre steg. Det enskilt största beloppet gick i år till Turnénätverket Artists in Motion, som fick en miljon kronor. Närverket drivs av Riksförbundet Arrangörer av Nutida konstmusik, RANK, där Sven Rånlund är verksamhetsledare.

– Vi hade ansökt om ett betydligt större belopp, men är naturligtvis tacksamma för att det fria musiklivet får ett sådant här stöd. Vi har ju också tidigare visat att pengarna gör störst nytta om initiativet till musikprojekt kommer från musikerna och tonsättarna och inte byråkraterna, säger han.

RANK har de två senaste åren delat ut cirka 150 000 var-

”PENGARNA GÖR STÖRST NYTTA OM INITIATIVET TILL MUSIKPROJEKT KOMMER FRÅN MUSIKERNA OCH TONSÄTTARNA OCH INTE BYRÅKRATERNA.”

SVEN RÅNLUND, RANK

dera till tolv så kallade musikresidens för nyskapande. De har ofta varit av experimentell karaktär, som musik för omprogrammerade Guitar hero-spel och en elektroakustisk skåpbil.

Ett residens måste alltid bygga på en turnédel för att vara aktuellt för ett stöd, understryker Sven Rånlund.

– Tanken med pengarna från Musikplattformen är att vi dels ska finansiera två ytterligare sådana residens, dels ska vi finansiera ett turnénätverk som vi startat tillsammans med Länsmusiken. En mindre del ska också gå till en producenttjänst för projekten.

– Nästa år finns det mycket att hämta för musikskapare. Men det är viktigt att man inte bara har ett bra projekt. Man måste jobba med sin ansökan och få fram varför just ditt projekt ska tilldelas pengar, säger Alfons Karabuda.

Nästa gång ökar det sökbara beloppet till 25 miljoner. Sökombgången startar 16 januari 2012. Läs mer på: www.statensmusikverk.se/soka-stod

Text: Peter Willebrand Foto: Rank/press

TRE KATEGORIER FICK STÖD

16 nationella utvecklingsprojekt beviljas 5 650 241 kronor:

Större utvecklingsprojekt av nationellt intresse med konstnärlig skärpa och långsiktig utveckling i fokus.

15 internationella samarbetsprojekt beviljas 2 756 321 kronor: Samarbetsprojekt mellan flera aktörer som syftar till en gemensam konstnärlig utveckling och utbyte av idéer och erfarenheter samt turnéer utanför Sverige och gästspel i Sverige.

23 mindre projekt beviljas 1 593 438 kronor: Mindre projekt som innefattar allt från enskilda förstudier till nätverksbygge och nyskapande musikproduktioner.

BAKGRUND

Stödet ska stärka fria musiklivet och skapa bättre förutsättningar för ett professionellt musikliv i alla genrer. Det syftar också till att uppmuntra samarbeten mellan det fria musiklivet och olika organisationer, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Med det fria musiklivet menas enskilda musikskapare, musikgrupper och organisationer som verkar utanför de offentligt finansierade institutionerna. Källa: Statens Musikverk

TUFFARE MOMSREGLER VÄNTAR UPPHOVSMÄN

Nästa år är sista året som kompositörer med f-skattsedel och en omsättning under en miljon kronor får redovisa moms i självdeklarationen.

Från och med 2013 ska den redovisas i en särskild skattedeclaration. Det innebär både merarbete och ökade kostnader för många upphovsmän.

De flesta upphovsmän som driver eget företag tillhör den grupp småföretagare som omsätter under en miljon kronor.

I dagsläget redovisar de moms en gång om året i samband med inkomstdeklarationen. Men reglerna kommer att ändras. Från och med inkomståret 2013 ska moms i stället redovisas i en särskild skattedeclaration. För de flesta innebär förändringen ett merarbete och ökade kostnader jämfört med i dag.

– Många upphovsmän kan inte själva upprätta sina deklarerationer utan anlitar hjälp. Att moms från och med inkomståret 2013 ska redovisas i en separat deklareration vid en tidigare lagd tidpunkt riskerar att leda till stora problem, säger Susin Lindblom, förbundsdirektör för Sveriges Dramatikerförbund.

Hon sitter också i KLYS-skattegrupp som i november träffades för att diskutera de ändrade reglerna, som även innebär att det blir två inlämningsperioder varje år.

I dag ska inkomstdeklarationen vara inlämnad i början maj, men många redovisningskonsulter söker uppskov med deklarerationen till mitten av juni, då även moms betalas in.

– Den nya lagen innebär att moms måste redovisas och betalas in fyra månader tidigare. Detta innebär troligen ökade kostnader för upphovsmän som måste anlita redovisningskonsulter två gånger per år, säger Susin Lindblom.

– En följd av detta kan vara att upphovsmän tvingas byta från helårsmoms till månadsredovisning av moms för att uppfylla redovisningskraven. Det leder ju i sin tur till ytterligare ökade administrativa kostnader.

Momsdeklarationen för inkomståret 2013 ska lämnas senast den 26 februari 2014. Många upphovsmän betalar i dag inte för hjälp med löpande bokföring. De måste efter den 31 december 2013 ha en bokföring som ses över av redovisningskonsult.

– Det innebär att det finns mindre än två månader kvar för att upprätta deklareration och bokföring på. Risken är då att trycket på redovisningsbyråerna blir så hårt att inte alla kan få hjälp, spår Susin Lindblom.

Vilka är de stora oklarheterna i det nya regelverket?

– Oklarheterna gäller främst om det kommer att finnas uppskovsmöjligheter. Om man kan rätta sin skattedeclaration efter inlämnandet av inkomstdeklarationen, och om detta har några efterföljder. Vilken förseningsavgift ska i så fall tillämpas? Det blir extra rörigt för dem som har blandade inkomster.

Text: Peter Willebrand Foto: Pawel Flato

Susin Lindblom.

Panelsamtal mellan Patrick Rackow, Jan Rosén, Andreas Ekström, Helienne Lindvall, Sam Sundberg och Tova Wellton om demokrati och upphovsrätt på internet.

Peter Dolving talar om erfarenheter från turnéer och om vikten av samarbete.

Austin Dacey presenterar sitt projekt The Impossible Music Sessions.

SVERIGE SKA BLI MUSIKSKAPARNAS FRISTAD

RIGHT! FREEDOM OF MUSIC & SPEECH

SKAP:s heldagskonferens Right! Freedom of music and speech i slutet av november blev både en succé och ett startskott för flera nya samarbeten.

Det finns planer på att redan nästa år ordna fristäder i Sverige för tonsättare och musiker som tvingats i exil.

"You have freedom of expression, but you don't have freedom after expression".

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda öppnade organisationens ambitiösa satsning Right! med ett citat som anses symbolisera Zimbabwes president Mugabes syn på yttrandefrihet.

Deltagare och gäster från flera länder hade samlats på Södra Teatern i Stockholm måndagen den 21 november.

Dagen blev också ett tydligt samtidsdokument som visar att censur verkar på många nivåer och ta sig flera uttryck. Delta-

garna fick exempelvis veta att myndigheter i Iran inte bara förhandsgranskar låttexter och musik, de granskar även artisters utseende och val av instrument.

Många deltagare vittnade också om en utbredd självcensur. Ett oräkneligt antal upphovsmän och artister undviker – av rädsla för att de eller deras familjer ska drabbas – att spela sin musik.

Kontrollen är ständigt närvarande och tar sig olika uttryck. På Kuba finns exempelvis ett ämbetsverk som enbart bevakar och motarbetar hiphop.

Och ska man tro den namnkunniga panelen som diskuterade protestsångens status har den kubanska regimen kanske fog för sin misstänksamhet. Talesättet "Hip hop is the black CNN" tog i alla fall ny fart under den gångna sommarens kravaller i Storbritannien. Den brittiske journalisten och författa-

ren Dan Hancox var en av gästtalarna på konferensen. Han har i flera artiklar skildrat sommarens uppror. Dan Hancox berättade om den starka dokumentära ådran i hiphoparnas protestsånger. Låtarna som berättar om vad som händer sprids också väldigt snabbt. Och trots att sommarens hiphop-rapporter inte nått den stora massan, är de inte mindre viktiga, underströk Dan Hancox.

Även Uje Brandelius, sångare i det politiska popbandet Doktor Kosmos och pressekreterare för Vänsterpartiet, pekade ut hiphop som den enda riktigt politiska musiken i Sverige i dag.

Dessutom lämpar den sig bättre för protester.

– I pop har du åtta till tolv rader och sedan kommer den jäkla refrängen, konstaterade han avundsjukt

Musikskribenten Andres Lokko fanns också bland de in-

bjudna gästerna. På frågan hur stark påverkan politisk musik kan ha svarade han att allt han kunde om politik under sitt politiska uppvaknande på 80-talet kom från musiken.

Samtidigt betonade han att det romantiska skimret som omgärdar många klassiska protestsånger ofta är missvisande. Till exempel är det vanligt att låtar som ska illustrera revolter och uppror i journalfilmer inte ens var inspelade när det begav sig.

Sharon Vaughn, låtskrivare med rötterna i Nashvilles countryscen men numera boende i Sverige, påminde om att en stor del av amerikansk musik är född ur de afrikanska slavarernas överlevnadsmusik. I västvärlden såg hon drömmen om kommersiell framgång som det största hotet mot den politiska musikens utveckling.

– Du kan skriva om Jesus och pick up-bilar men där tar det slut, beskrev hon countrygenrens begränsade intressesfär.

Marie Korpe och Ramy Essam under prisceremonin för Freemuse Award.

Patrick Rackow och Gunnar Petri diskuterar yttrandefrihetens och upphovsrättens historia.

Peaches i intervju.

Den egyptiska ingenjörstudenten Ramy Essam var inbjuden till Right! för att ta emot priset Freemuse Award och för att spela sin över hela världen spridda protessång "Irhal" ("Lämna"). (Intervju med Ramy Essam på sidan 10). Han skapade i realtid soundtracket till en revolution när han begav sig till Tahrirtorget med sin gitarr i början av året.

Där peppade han demonstranterna genom att musiksätta slagord. Han fortsatte att sjunga för full hals även efter att polisen fängslat honom.

Men man behöver inte gå utanför Sveriges gränser för att hitta exempel på personer som hotas för sin musik. Dj:n Tova Wellton fick ta emot dödshot för ett till synes oförargligt förslag: En uppmaning på en nattklubbs Facebook-sida att boka fler kvinnliga dj:ar. Två veckor senare hade Tova Welltons förslag

fått 700 kommentarer, många som hon gärna hade sluppit.

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda var nöjd med bredden på de berättelser som kommit fram under Right!.

– Målet med Right! är att belysa vikten av yttrandefrihet och visa bredden på problematiken. I en diktatur kan det vara "sjunger du så dödas du", men det är väldigt viktigt för oss att se samband. Det som främjar demokrati mest i alla länder är friheten att uttrycka sig, säger han.

Det är ett arbete som inte stannar av. När den här texten skrivs blossar nya protester för fullt i Kairo. Ramy Essam är förstas på plats med sin gitarr. Tova Wellton håller i sin tur på att starta en dj-skola.

Det fanns många fler exempel på konferensdeltagare som outtröttligt jobbar med att främja upphovsmäns och musikers

"MÅLET MED "RIGHT!" ÄR ATT BELYSA VIKTEN AV YTTRANDEFRIHET OCH VISA BREDDEN PÅ PROBLEMATIKEN. I EN DIKTATUR KAN DET VARA "SJUNGER DU SÅ DÖDAS DU".

ALFONS KARABUDA, ORDFÖRANDE, SKAP

Alfons Karabuda och Kerstin Brunberg i gemensamt utspel om fristäder för musikkapare.

AKTUELLA PROJEKT FÖR MUSIKERS YTTRANDEFRIHET

The Impossible Music Sessions

Den amerikanske filosofen och aktivisten Austin Daceys startade The Impossible Music Sessions i New York för att erbjuda konsertmöjligheter för artister som är förbjudna att uppträda. Publiken får "möta" artisterna via inspelningar, live-uppkoppling eller genom att ett annat band spelar deras låtar.

Voices of change

Under parollen Voices of Change jobbar svenska Riksteatern med att synliggöra artister som verkar för yttrandefrihet och demokrati. För två år sedan ordnade de en uppmärksam konsert med iranska hiphopartister, en av dem valde att uppträda trots att hon inte kunde återvända till sitt hemland efteråt. Under 2011 producerar Riksteatern radioteater med SR under namnet Iranian Voices.

Music Freedom Day

Jordanske Ahmad Zatari organiserade den första Music Freedom Day i Amman år 2010. I sitt arbete med att förbättra möjligheterna för ökad konstnärlig frihet i Mellanöstern och Nordafrika samarbetar Ahmad Zatari med den internationella organisationen Freemuse.

rättigheter. Men trots alla nedslående historier som berättades under Right!-dagen handlade panelsamtalen till övervägande del om konstruktiv problemlösande: Om att hitta konkreta sätt att stödja drabbade musiker. Genomgående upprepades att resursbrist inte är det största problemet när det gäller arbetet för yttrandefrihet i ton- och sångsammanhang. Det som krävs är medvetandegörande, och ökade samarbetsmöjligheter mellan musikorganisationer och instanser för mänskliga rättigheter.

– Olika grupper som sysslar med kultur står egentligen inte så långt ifrån varandra. Vi är flera små öar som vill göra saker men det handlar om att kunna bygga nätverk och att lära sig att kommunicera, sammanfattade Alfons Karabuda läget.

I den andan har SKAP nu startat ett samarbete med den internationella organisationen Freemuse och Statens kulturråd för att ordna fristäder i Sverige för tonsättare och musiker som tvingats i exil. Något som i nuläget erbjuds författare.

Enligt Alfons Karabuda är det rimligt att tänka sig att någon sorts pilotprojekt kommer i gång redan under 2012.

– Vi har rätt deltagare i det här samarbetet. Vi har Kulturrådet med oss. Med vår hjälp och Freemuses fantastiska kompetens kan fristäderna även inkludera musiker och upphovsmän. Det här vore ett kulturutbyte som berikar alla, och givetvis är

det tänkt att de som får en fristad involveras i svenska musikprojekt. Läs mer om fristäder för musikkapare på skap.se.

Även Right! ska vara ett pågående projekt, inte en engångsföreteelse. Delvis ska det uppnås genom dokumentation. På hemsidan, som ligger kvar permanent, kan intresserade bland annat se filmer från panelsamtalen och ta del av analyser.

– Jag är jättenöjd och ser det här som ett startskott, säger Alfons Karabuda morgonen efter konferensen.

Han har redan fått förfrågningar om samarbeten från olika musikorganisationer i Sverige.

– Det har också ökat medvetandet. Vi här i Sverige ska vara försiktiga med att montera ner sådant som man i andra länder är beredda att dö för, tillägger han utan att specificera vilka projekt som kan bli aktuella.

Ett förslag som lagts fram från Norge kommer i alla fall att bli verkligt: Den uppenbart lyckade konferensformen Right! återuppstår i Oslo 2012.

Text: Lisa Boda Foto: Stina Gullander

LÄS OCH SE MER: Se panelsamtalen, intervjuerna, prisceremonin och Ramy Essam spela 'Irhal' på right11.se

REVOLUTIONENS SOUNDTRACK

Han samlade slagorden från Tahrirtorget och sjöng dem för demonstranterna.

Ramy Essam blev utnämnd till "the voice of Egypt" – och torterad av militären.

Under Right! kom sångaren till Stockholm för att ta emot Freemuse-priset.

– Ramy lär bli den första att dödas när vi kommer hem, säger Ramy Essams manager lite i förbifarten medan vi väntar på sångaren i lobbyn till hans hotell.

Managerns mobil sätter stop för följdfrågor. Den ringer oavbrutet och hon sticker smidigt in telefonen under slöjan för att bättre höra vad vännerna som befinner sig på Tahrirtorget säger. Almanackan visar den 22 november men rapporterna från Egypten får det att framstå som om februari går i repris. Det var då folket fick nog och de massiva demonstrationerna på Tahrirtorget i Kairo ledde till att president Mubarak avgick. Den här gången visar demonstranterna sitt missnöje över det styrande militärrådet, och de slår tillbaka med våld. Nu liksom då är torget kampens hjärta, men också en plats där liv släcks.

– Jag är ledsen över att inte vara på där nu. Det är första gången jag inte är på plats när en stor protest pågår. Mina vänner som är där säger att vi står inför samma sak som i början av revolutionen, säger Ramy Essam när vi slagit oss ner.

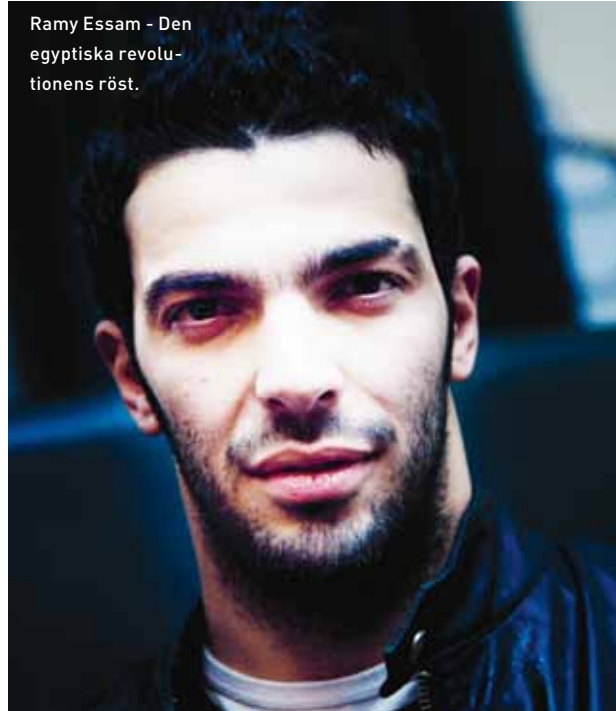
Han är lång, fyller hela fåtöljen där han sitter framåtlutad och ivrigt pratande. Håret däremot är kort. På de Youtube-filmer som visar hur han leder demonstranterna i sång var det uppsatt i tofs, men när han fängslades skar militären av svallet. Ären efter tortyren som den då 23-årige sångaren fick utstå samma natt döljs av den svarta läderjackan, och av de många leendena.

Riskerar du livet för Egypten eller för din musik?

– För bägge. Det som hände under natten på Nationalmuseet (dit militären förde de arresterade. reds anm) har gjort mig orädd, inget värre kan hända mig.

Är det inte värre att bli dödad, undrar jag försiktigt med managerns ord kvar i öronen. Ramy Essam skakar på huvudet, säger att han är övertygad om att hans meddemonstranter kommer att skydda honom. Dessutom, tillägger han, lär all uppmärksamhet internationella medier ägnat honom avskräcka militären från att skada honom allt för mycket.

Freemuse Award är viktigt också ur den aspekten. Priset delas ut av den oberoende internationella organisation Freemuse, som kämpar för att musikens yttrandefrihet, och finansieras av Björn Afzelius internationella kulturfond.

Ramy Essam - Den egyptiska revolutionens röst.

– Jag är mycket glad och tacksam. Priset hjälper mig att sprida Egyptens röst över världen och berätta om det som händer, säger Ramy Essam.

Innan revolutionen studerade Essam till ingenjör i hemstaden Mansura, men nu vill han fullfölja sin dröm om att bli artist. Han jobbar på ett album med sånger om revolutionen. Metallica, Nirvana och System of a Down tillhör inspiratörerna. Sedan tillför han ett eget, mer orientaliskt sound.

Är du fri att göra musik i dagens Egypten?

– Jag är fri att spela, men bara på gatorna. Militären styr och kontrollerar allting, det är värre än på Mubaraks tid.

Att protesterna eskalerat igen visar enligt Essam på den enorma besvikelse många egyptier känner över att utlovade förändringar uteblivit.

– Vi är inte optimistiska men vi har hopp. Om vi genom de här demonstrationerna kan få bort Mubarakmännen och få ett civilt lett samhälle får vi kanske veta hur det känns att leva i en demokrati.

Text: Lisa Boda Foto: Stina Gullander

TORTERAD OCH ALLTID PÅ FLYKTT

Han dömdes till drygt tolv års fängelse för att ha spelat kurdiska sånger. Turkiske musikern Fuat Talay bor sedan 14 år i Skandinavien, där hans saz-spel får flöda fritt.

Låten som den turkiske musikern Fuat Talay spelar under konferensen Right! finns inte. Inte om man ska tro de turkiska myndigheterna. Det är en kurdisk sång och i dag påstås det att kurderna accepteras. Men det gäller inte deras kultur. Det hävdas rent av att den inte finns. Märkligt då, kan tyckas, att polisen inte har några problem med att känna igen kurdiska sånger.

– Vi spelade på en öppningsceremoni för ett projekt om mänskliga rättigheter. Publikens bestod av 80 civila och 200 poliser. Efteråt fängslades vi och hölls kvar i 23 dagar. De slog oss och försökte få oss att skriva på papper där vi erkände att vi var med i en terrororganisation, berättar Fuat Talay.

Talay sjunger och spelar saz, ett långhalsat stränginstrument som är vanligt i Turkiet. Det är lätt surrealistiskt att tänka sig att de mjuka tonerna som fyller Södra teaterns salong och publikens sinnen fått sångaren med den milda utstrålningen stämplad som terrorist. Det spelade nämligen ingen roll att Fuat Talay inte skrev på erkännandet. I mitten av 90-talet dömdes han till tolv och ett halvt års fängelse.

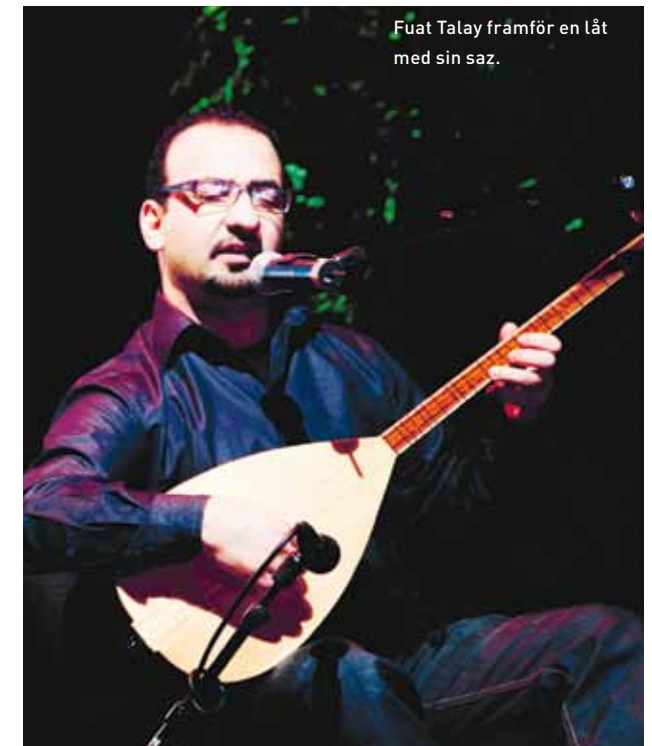
Talay flydde till Danmark. Där har han fått uppehållstillstånd, och utbildat sig till musikpedagog. För tillfället bor han i Stockholm där han arbetar på flera musikprojekt, bland annat har han gjort gemensam sak med saxofonisten och kompositören Jonas Knutsson i den gränsöverskridande satsningen Nya toner i Norden.

– Vi samlar musiker från Sverige, Norge och Danmark och sammanviger olika instrument, det kan till exempel vara en nyckelharpa och en saz. Snart ska vi uppträda i Århus, berättar han för SKAP-nytt på hjälpsamt svenskifierad danska.

Fuat Talay är inte själv kurd, utan turk, och får ofta frågan hur det kommer sig att han riskerat så mycket för kurdernas sak.

– Det är svårt att förklara, men jag kan bara inte förstå varför de kurdiska sångerna inte får finnas. I Turkiet i dag kan du inte ge ditt barn ett kurdiskt namn, ett kinesiskt däremot går bra, säger han och slår ut med händerna i en uppgiven gest.

Samtidigt som svenskar reser i skytteltrafik till exotiska Istanbul vägar Fuat Talay inte återvända till den plats han refererar till som "min stad, mitt folk, mina ljud".

Fuat Talay framför en låt med sin saz.

Hur känns det?

– Det är mycket hårt. Det är lite som att du är törstig och det står ett glas vatten på bordet men du kan inte få det. Jag kan resa överallt i världen utom till mitt land, förklarar han.

– Jag är också glad i Skandinavien, i Köpenhamn och i Stockholm, tillägger han sedan vänligt. Jag har inte varit hemma på 14 år nu och har börjat fira skandinaviska traditioner i stället för mina egna.

Att läget för honom och andra som stödjer kurdernas kamp i Turkiet skulle förändras inom kort vägar han inte hoppas på. Bara härom veckan läste han i Avisen att en turkisk kvinna fick ett års fängelse för att ha spelat två kurdiska sånger.

Det får mig att tänka på det Fuat Talay sade på scenen nyss på när han lade sin saz tillrätta över knät för att spela en låt av en kurdisk kompositör: "Den här sången handlar om längtan efter något annat".

Text: Lisa Boda Foto: Stina Gullander

PEACHES GÅR ALLTID SIN EGEN VÄG

Electroclashens darling besökte Right! Freedom of Music & Speech och fick svara på frågor om protest och provokation. Självs ser Peaches sin musik som ett både politiskt och privat ifrågasättande av musikvärlden som heteronormativ herrklubb.

Peaches, electroclashens drottning, tar min bandare och viskpratar tätt intill mikrofonen. Hon är förkyld och vill inte anstränga sin redan heta röst för att överrösta sorlet i Södra teaterns bar. Jag kan inte låta bli att tänka på vilken dyrgrip bandaren i detta nu förvandlas till i hennes fans ögon.

Nyligen gjorde Peaches, eller Merrill Nisker som hon egentligen heter, en konstinstallation för att hedra sitt trogna följande. Som material använde hon sådant de slängt upp på scen under hennes konserter, mest underkläder. Av dem byggde hon en stor tunnel och klädde den med hår på utsidan – Peaches säger sig vara besatt av hår, vilket bland annat manifesterats genom ett helskägg på omslaget till albumet "Fatherfucker".

Inuti tunneln gick en film där publiken sjunger låten "Fuck the pain away", det stora genombrottet från debutalbumet "The teaches of Peaches".

Fansens hängivenhet beror inte bara på Peaches energiska och expressiva scenframträdanden, många känner att hon gett dem en röst genom sitt ifrågasättande av männens och heterokulturens maktposition. Protestsånger, om man så vill.

– Jag ser på mina sånger mer som frågor. I dem finns sådant jag tänker på och känner. Hur de sedan tolkas är inte upp till mig. Den bästa protesten eller kontroversen tror jag uppstår när man inte försöker skapa den, säger Peaches.

Upptakten till kanadensiskan Niskers persona Peaches kom ändå ur ett ifrågasättande av mainstream-musiken: Varför inkluderar den inte alla när det är precis det den ska göra? När hon var ute på klubbarna i Toronto kom hon på sig själv med att sjunga med i misogynia sångtexter och undra varför.

– Det är viktigt att vara politisk, men det gör inget om folk sjunger med i mina sånger bara för att de är "catchy". De inser kanske efter ett tag vad de handlar om och upptäcker att det faktiskt är coolt, förklarar Peaches som numera bor i Berlin.

Att hennes musik slog ner som en bomb tror hon mest beror på att den kom från en "äldre, vit, judisk-kanadensisk kvinna". I dag har Peaches en plattform för sin kritik. DJ Magazine lät för ett tag sedan sina läsare rösta fram världen 100 bästa dj:ar – inte en enda kvinna kom med. Peaches tweetkommenterade med: "Dj Mag can eat dick", vilket uppmärksammades

av bland annat The Guardian. "Det är inte som att det saknas kvinnliga dj:ar", säger Peaches och höjer rösten så gott det går, "den världen är bara en sådan otrolig 'boysclub'."

Frågan om electroclashens framtid tar hon med ro. Det går alltid upp och ner, menar Peaches som precis fyllt 45. Självs experimenterade hon med folk- och rockmusik i början av sin musikaliska bana. De senaste åren har hon däremot blivit operafantast. På sitt eget sätt förstås.

– Det började med att jag satte upp "Peaches Christ Superstar" och sjöng alla låtarna själv. Det var utmanande både för mig, min röst och för min publik som undrade varför jag plötsligt sjöng om Jesus, säger hon med ett hest skratt.

Nuförtiden sätter Peaches upp opera som utgår från hennes egen musik, och det tänker hon fortsätta med när rösten är på plats och hon själv återvänt till Berlin efter Right! Hon understryker att det är viktigt att aldrig stagnera, utan att hela tiden fortsätta att söka sig själv, även om man är gammal och trött. Eller, rättar hon sig, om man som hon är "semi-old and semi-tired". Och hon har ett tips de unga artister som startar sin bana i dag.

– Försök att inte vara en "cookie cutter", alltså var inte som alla andra. För vill man inget eget med det man gör så blir det ändå bara skit.

Text: Lisa Boda Foto: Stina Gullander

"JAG SER PÅ MINA SÅNGER MER SOM FRÅGOR. I DEM FINNS SÅDANT JAG TÄNKER PÅ OCH KÄNNER. HUR DE SEDAN TOLKAS ÄR INTE UPP TILL MIG. DEN BÄSTA PROTESTEN ELLER KONTROVERSEN TROR JAG UPPSTÅR NÄR MAN INTE FÖRSÖKER SKAPA DEN."

Peaches om musik, ideologi och kreativitet.

ALFONS MÖTER ANNIE LÖÖF

SAMTAL MED NYBAKAD NÄRINGSMINISTER

När Annie Lööf tidigare i höst uttalade sig om privat nedladdning utbröt en debattstorm.

– Den politiska kraften i frågan överrumplade mig, säger hon.
SKAP:s ordförande Alfons Karabuda har träffat Annie Lööf för att reda ut var både hon och Centerpartiet står i frågan om upphovsrätten.

Hur tolkar du den kritik som du mött från flera olika håll sedan ditt uttalande om fildelning för privat bruk?

– Jag svarade på frågan i augusti, innan jag var partiledare eller näringsminister. Det är ingen nyhet vad Centerpartiet tycker i denna fråga. Ända sedan upphovsrättslagen ändrades 2004 har Centerpartiet sagt att det ska förbli olagligt att tillgängliggöra upphovsrättsskyddat material för andra men att nedladdning av upphovsrättsskyddat material för privat bruk bör vara lagligt. Inte minst för att det är svårt för internetanvändaren "Kalle 13 år" att veta vad som är upphovsrättsskyddat och vad som inte är det. Många saker är ju utlagd på internet för att spridas. Vår ståndpunkt kommer från att vi vill se fler användarvänliga alternativ för att på laglig väg kunna konsumera kultur. Jag hoppas givetvis att den positiva utvecklingen fortsätter.

Vill du på något sätt korrigera eller förtydliga vad du tidigare sagt?

– I dag är det förbjudet att ladda ner upphovsrättsskyddat material för privat bruk och regeringen har vidtagit åtgärder för att förbättra skyddet för upphovsrätten på internet, bland annat har Ipred-lagstiftningen införts. Det är den rådande ordningen. För Centerpartiet är balansen mellan användarnas och upphovsrättsinnehavarnas intressen viktigt att få till.

Kan du förstå den oro som många upphovsmän ändå kände efter ditt uttalande?

– Ja, men samtidigt tycker jag att man inte borde ha blivit överraskad eftersom Centerpartiet haft den här ordningen sedan 2004. Det är alltså ingen linje som jag formulerat själv. Ändå har man från branschens sida gett en skev bild av vad jag står. Det finns starka krafter som står mot varandra, och jag hamnade mitt emellan dem och fick kritik från båda lägren. Piratpartiet anser bland annat att du inte förstår att upphovsrätten är otidsenlig. Behöver upphovsrätten reformeras?

– Ja, jag tror att det är viktigt att all lagstiftning är modern och följer teknikutvecklingen. Nu pågår ett arbete med att göra upphovsrättslagstiftningen enklare och modernare.

Har du själv någonsin laddat ned upphovsskyddat material eller tagit del av illegalt nedladdat material?

– Jag är personligen motståndare till illegal nedladdning och har själv aldrig laddat ned film, musik eller böcker illegalt. Det är en väldigt viktig princip för mig, som kanske hänger samman med att vuxit upp i en polisfamilj. Ha, Ha. Mitt rättssnöre är i alla fall att man ska göra rätt för sig.

Vilka musiktjänster använder du själv?

– Jag lyssnar själv mycket på Spotify. Tidigare använde jag iTunes, men har allt mer övergått till Spotify. Jag köper även en hel del skivor. Jag tycker om att ha dem i bokhyllan.

Hittar du alltid vad du söker hos Spotify?

– Det mesta. Större artister som saknas, till exempel Beatles, kan man ju alltid komplettera via andra betaltjänster.

Vi jobbar mycket med att just försöka förbättra möjligheterna för rättighetsinnehavarna, så att tjänsterna också blir bättre. En halvfyllt musiktjänst är ju inte bra för någon.

– Ja, och backar vi bandet bara fem år tillbaka fanns inga av de legala alternativ som vi har i dag, som också fått den illegala nedladdningen att minska. Det har återigen blivit enklare att konsumera rätt.

Absolut, men olika delar har påverkat utvecklingen. Dels

“VI JOBBAR MYCKET MED ATT JUST FÖRSÖKA FÖRBÄTTRA MÖJLIGHETERNA FÖR RÄTTIGHETSINNEHAVARNA, SÅ ATT TJÄNSTERNA OCKSÅ BLIR BÄTTRE. EN HALVFYLLD MUSIKTJÄNST ÄR JU INTE BRA FÖR NÅGON.”

har vi de rena ekonomiska förutsättningarna, dels har vi själva värdet i att förmedla musik. Det sistnämnda ser jag inte som en politisk fråga utan något som vi själva måste bli bättre på.

– Mycket handlar om attityder. Som näringsminister ser jag också artister och kompositörer som egenföretagare. Och då handlar det om att skapa schysta villkor för dem, att underlätta möjligheterna att kunna leva på sin musik.

– När jag själv pluggade juridik tyckte jag att just immaterialrätten tillhörde de mer komplicerade styckena. Och det krävs verkligen att både näringslivet och vi politiker nu sätter oss ned och diskuterar hur immaterialrätten ska användas för att stärka den svenska konkurrenskraften. Det gäller såväl upphovsrätt som patenträtt, båda är oerhört viktiga för den som ska tjäna pengar på sin affärsidé i framtiden.

Vilken betydelse har musiken för samhällsekonomin och demokratin?

– Kulturen är viktig för det svenska samhällsbyggandet och vår tillväxt. Det skapar tolerans och ökad förståelse. Det gäller självklart även musikinringen som bidrar till jobb, tillväxt som upplevelser.

Många av SKAP:s medlemmar tillhör det svenska musikundret, men många har också svårt att leva på sin musik. Hur ser du rent generellt på hur musik ska finansieras?

– Alla företagare drömmer förstås om att kunna stå på egna ben, även artister och låtskrivare. I branscher där det är svårt att få ekonomin att gå runt handlar det alltså snarare om att kunna genomföra generella förbättringar, som sänkningar av egenavgifter och regelförenklningar.

– Samtidigt ser vi hur det sker en explosion inom teknikutvecklingen, inte minst på internet. Om fem år har vi kanske helt andra betalmodeller för musik än vad vi har i dag.

Det tror jag också. Samtidigt är det viktigt att ni som politiker förstår att vi kompositörer även är innovatörer. Vi står bland annat i täten för till exempel utvecklingen av Global Repertoire Database, där vi försöker säkerställa de rena tekniska förutsättningarna för att man ska veta vem som är upphovsmannen till ett verk.

– Jag tycker också att vi som politiker tagit många beslut som varit bra för upphovsmännen. 2004 blev det illegalt att ladda ned för privat bruk och 2009 infördes Ipredlagen. Det har varit viktiga politiska markeringar.

Varför ska en musikkapare rösta på dig och Centern i nästa riksdagsval?

– För att musikkapare är egenföretagare och vi är det parti som varje dag släss för att förbättra företagsvillkoren. Ser du några möjligheter till ett närmare samarbete med kreatörer i framtiden?

– Ja, och vi införde ju redan förra året rådet för kulturella och kreativa näringar, och vi satsar både pengar och resurser för att stärka plattformen för den här viktiga näringen.

– Vi kan förstås alltid göra mer, men det är viktigt att understryka att vi anser att de kreativa näringarna är lika viktiga som till exempel fordonsindustrin.

Det är precis sånt vi vill höra!

– Man ska också veta att stödet till kulturen ökat med tolv procent sedan Alliansen kom till makten 2006. För Centerpartiet har kulturen alltid haft en viktig roll i synen på både folkhälsan och tillväxten.

– Den kritik som vi själva riktat mot branschen har handlat om trögheten i att hitta lösningar som är enkla och fungerar legalt. Musikbolagen spjånade länge emot teknikutvecklingen. Du har inga barn, men om du får ett barn i framtiden som vill bli musiker eller livnära sig på det. Vilket råd skulle du ge honom eller henne?

– Jag kommer att coacha och stötta oavsett, så har jag själv blivit uppfostrad. "Gör det du brinner för" tycker jag är ett viktigt budskap att ge sina barn.

Text: Alfons Karabuda Foto: Anna Rut Fridholm

FAKTA

Namn: Annie Lööf.

Född: 16 juli 1983.

Yrke: Ordförande för Centerpartiet och näringsminister.

Familj: Gift.

Utbildning: Jur.kand., Lunds universitet september 2003-augusti 2011.

Spelar själv: Jag har spelat keyboard i fem år. Jag slutade i 16-årsåldern när jag i stället började sjunga gospel i Missionskyrkan i Värnamo. Musiken betyder mycket för mig. Den finns med i olika sammanhang: vid alltifrån spinningpass till konserter.

Lyssnar på: Jag är en allätare. När jag tränar vill jag ha pop och uptempo. När jag är hemma lyssnar jag mycket på lugn musik av svenska artister, som Melissa Horn och Pernilla Andersson.

Musiktjänst/musik som jag betalar för: Spotify.

Textraden som jag alltid bär med mig: Inga särskilda. Jag får ofta hangups på låtar som jag hör på radion på morgonen. Just nu retar sig min man på att jag går omkring och nynnar på jullåtar.

THE SOUND OF DIGITAL CASH

Ett nytt Spotify-avtal ska vara klart i januari. Förhoppningarna är stora på högre ersättningar. Samtidigt sker just nu omfattande förändringar på den digitala spelplanen.

En 15-åring som aldrig tidigare köpt en skiva med musik, eller haft en tanke på att betala för musik, kan hösten 2011 tänka sig att betala 1 200 kronor per år för att få tillgång till en streamad musiktjänst på nätet och i mobilen.

Det är en ansevärd summa, ungefär hälften av den årliga public service-avgiften i ett svenskt hushåll. Vem hade kunna tro det för bara några år sedan?

– Det är naturligtvis jättebra att vi fått en fungerande betaltjänst som inte bara ersätter olaglig musikanvändning, utan som faktiskt också ökar betalningsviljan, säger Musiksveriges vd Elisabet Widlund.

Samtidigt efterlyser hon en mer nyanserad bild av debatten. Det är inte dags att blåsa faran över, trots positiva rapporter om att allt fler väljer lagliga alternativ, understryker Elisabet Widlund.

Hon är bland annat besviken på att Ipred-lagen ännu inte tillämpats.

– Det behövs en kombination av effektiva lagar och nya musiktjänster för att minska den olagliga musikanvändningen. Men det handlar naturligtvis inte om att "jaga och övervaka den lilla människan", utan att agera mot de som använder musik illegalt i stor omfattning och för egna vinstsyften, säger Elisabet Widlund.

Om hon tycker att den juridiska tillämpningen brister så kanske det ändå ligger en tröst i den långsiktiga användartrenden: Laglig streaming ökar medan illegal fildelning minskar, enligt undersökningsföretaget Mediavisions senaste mätningar. 23 procent av bredbandsinnehavarna laddar fortfarande ned eller fildelar illegalt. Men det är en minskning med nio procent det senaste året.

– Nivån har börjat stabiliseras efter den stora nedgången som kom när Ipredlagen infördes 2009, säger Jens Häger, analytiker vid Mediavision.

Även han ser en släpande lagstiftning och få domar som en av förklaringarna till att minskningen nu stannar av.

– Ipred är inte längre tillräckligt avskräckande, konstaterar han.

KÄNSLIG FRÅGA

Även om juridiken inte längre avskräcker så är i alla fall den illegala nedladdningen fortfarande en politiskt känslig fråga. Det fick bland annat näringsminister Annie Lööf erfara när hon uttalade sig i frågan i höstas. (läs hennes samtal med

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda på sid 14–16)

Från politiskt håll finns nu en stark förhoppning om att marknaden ska fortsätta att utveckla lagliga tjänster, som gör att man slipper ta till lagstiftning och riskera att tappa politiska poäng i en debatt som verkar omöjlig att vinna.

Under tiden håller också den digitala spelplanen på att förändras. Redan i augusti kom beskedet från Grammofonleverantörernas förening, GLF, som bekräftade att den digitala

”DET HANDLAR NATURLIGTVIS INTE OM ATT 'JAGA OCH ÖVERVAKA DEN LILLA MÄNNISKAN' UTAN ATT AGERA MOT DE SOM ANVÄNDER MUSIK ILLEGALT I STOR OMFATTNING OCH FÖR EGNA VINSTSYFTEN.”

ELISABET WIDLUND, MUSIKSVERIGES VD

försäljningen hade passerat den fysiska.

Nästan 52 procent av den totala musikförsäljningen i Sverige under mätperioden kom från digitala tjänster. Den fysiska skivförsäljningen hade under samma period minskat med drygt 30 procent.

Streaming – i praktiken Spotify – var förklaringen till paradigmskiftet. Det slog inte bara mot den fysiska skivförsäljningen. Även digitala nedladdningar minskade under perioden med drygt 15 procent.

Av den totala digitala musikförsäljningen i Sverige står i dag streaming för närmare 80 procent.

Kortfattat: En majoritet av intäkterna från musikförsäljningen i Sverige kommer i dag från ett bolag. Bra eller dåligt?

– Vi vill vi förstås se fler konkurrenter till Spotify. Det vore bra för alla. Samtidigt är det här ett viktigt första steg, säger Elisabet Widlund.

I dag finns runt 20 streamingtjänster i Sverige, vilket enligt branschorganisationen Pro Music motsvarar cirka fem procent av det totala utbudet i hela världen.

– Men i realiteten genererar max fem av dessa 20 intäkter av en betydelse för artisterna, säger Tomas Ericsson, vice vd för Stim, som också sitter i förhandlingar med Spotify, den riktigt stora spelaren.

Enligt de senaste rapporterna har Spotify i dag tio miljoner aktiva användare, varav 2,5 miljoner betalande. Svenskarna står för en knapp tredjedel av de betalande. Av 2,5 miljoner svenska användare är 800 000 betalande.

– Den betalande delen i Sverige ökar också väldigt snabbt, säger Jens Häger på Mediavision.

I ett större internationellt perspektiv ligger Sverige i frontlinjen. Analysföretaget Gartner spår att det dröjer till 2014 innan i övriga världen hunnit i kapp och digitala tjänster är i majoritet.

EN FRAMGÅNGS- OCH ENTREPRENÖRSRESA

Allt Spotify gör blir rubriker. Tanken på att några svenskar skulle sitta på lösningen på musikbranschens långvariga åderlätning har varit både en framgångs- och entreprenörsresa som gått i takt med den klassiska mediedramaturgin: två steg framåt, ett steg bakåt. Ena stunden hyllas tjänsten för sin användarvänlighet, andra stunden lämnar upphovsmän och artister för att ersättningsarna är för låga.

Affärsmodellen har varit tydlig: Låga trösklar till gratis för att sedan konvertera så många användare som möjligt till betalande prenumeranter. Bland annat genom att göra annonsörernas budskap påträngande och ovälkommet. Konverteringen fick en extra skjuts när Spotify i maj, inför sin amerikanska lansering, begränsade gratis-tjänsten kraftigt.

Enligt Mediavision planerade då 15 procent av gratisanvändarna att uppgradera till en betalvariant, medan den större andelen – 40 procent – svarade att man tänkte gå över till andra streamingtjänster, företrädesvis legala alternativ som Youtube. Utfallet följde förväntningarna.

– När Spotify begränsade sin gratis-tjänst minskade musikstreaming totalt, men betalningsgraden ökade med 70 procent jämfört med första kvartalet 2011.

Det finns en generellt ökande acceptans för betaltjänster, som streaming. Det gäller särskilt musik, förklarar Jens Häger.

– Musiktjänster utvecklas bättre än motsvarande tjänster för film och tv via bredband, säger han.

Jens Häger tror att det bland annat kan bero på att kostnadströsklarna är lägre till musik, i kombinationen med att musik är en "lätttrörligare vara", i såväl digital storlek som ur den lyssnande konsumentens perspektiv.

– Musikbranschen var ju också den som först drabbades av nedladdning och som visade vägen. Det har helt enkelt varit en tidskrävande process som lett fram till dagens situation, när de lagliga alternativen blir allt fler.

BRA TJÄNSTER MED BRA PRISER LÖSNINGEN

När Stiftelsen för Internetinfrastruktur tidigare i höst släppt sin årliga rapport Svenskarna och internet såg man en högre betalningsgrad bland illegala nedladdare än andra. Kortfattat: Ena beteendet utesluter inte det andra. En flitig och musikintresserad internetanvändare laddar både ned illegalt och vill betala för musik. Det tolkades som att musikintresset är överordnat formerna för att komma åt den musik man är intresserad av. Det sköt återigen över problemet, från individen till branschen: Skapa lagliga tjänster med tillräckligt bra utbud och bra priser så kommer också användarna att välja er.

Elisabet Widlund tillhörde dem som reagerade starkt på att den illegala nedladdaren utmålades som en "bättre" betalare än den som inte laddade ned illegalt. Hon skrev i sin blogg: "Det är riktigt tröttsamt att se vissa mediers glorifiering av fildelare. Det är olagligt att fildela och att ladda ner olagligt spridd musik. Punkt."

I dag har vi alltså en situation där betalningsgraden för musik pendlar mellan användarnas välvilja och laglydighet till att vara ett slags mervärde vid andra affärer. Spelbolagen erbjuder till exempel tre månaders abonnemang på Spotify till den som nytecknar ett konto. Och teleoperatörerna säljer smartphones med inbakade Spotify-abbonemang. Smartphones är i sig en stark bidragande orsak till Spotifys framgångar.

– Det finns ett tydligt samband mellan försäljningen av smartphones och abonnemang av Spotify. Men vad som är

"MUSIKBRANSCHEN VAR JU OCKSÅ DEN SOM FÖRST DRABBADES AV NEDLADDNING OCH SOM VISADE VÄGEN. DET HAR HELT ENKELT VARIT EN TIDSKRÄVANDE PROCESS SOM LETT FRAM TILL DAGENS SITUATION, NÄR DE LAGLIGA ALTERNATIVEN BLIR ALLT FLER."

JENS HÄGER PÅ MEDIAVISION

hönan och vad som är ägget i den relationen har vi ännu inte utrett, säger Jens Häger.

Nyligen meddelade också Spotify att man ska bygga en egen plattform för appar. Ett sätt att ytterligare stärka sin position hos smartphone-användaren.

Ett annat exempel på att musik har utvecklats till en handelsvara är bolaget Epidemic Sound, som bland annat jobbar med alla tv-kanaler i Sverige.

Bolaget arbetar med ett stall av frilansade låtskrivare och har ett lager på cirka 20 000 låtar, förpackade i olika paketerbjudanden som ska fungera i flera mediekkanaler. Låtskrivarna har överlåtit sina rättigheter till bolaget mot en ersättning, ungefär som ett anställningsförhållande. Musiken delas in i diverse olika kategorier, genrer och stämningsslagen: allt för att täcka in kundernas olika behov.

– Det är som vilken marknad som helst. Vi ser trender i vad som efterfrågas och måste anpassa utbudet efter det, säger Oscar Höglund, vd för Epidemic Sound.

Till saken hör också att en av Epidemic Sounds grundare är den Stimanslutna och framgångsrika låtskrivaren Peer Åström. Men som Stimanslutna kan Åström själv inte jobba med bolaget eftersom Epidemic Sound och Stim inte är kom-

patibla i rättighetsfrågan. Ingen av låtskrivarna som jobbar för Epidemic Sound tillhör för övrigt Stim.

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda tillhör dem som har reagerat på Epidemic Sounds affärsmodell:

– Säkrar man att upphovsmännen ges skälig ersättning under bra arbetsförhållanden är det rimligt att prova olika affärsmodeller. Men det får inte bli ett utnyttjande där vi, musikskaparna, betalar det största priset. Jag tror dessutom att musikanvändare som undskattar värdet av musiken gör ett misstag. Det kommer alltid att slå tillbaka på dem själva.

DET ENA DRIVER PÅ DET ANDRA

Något som alla ändå kan enas om är att tillgängligheten till musik också driver på det intresset för musik. Det visar även Mediavisions undersökningar.

Nästan lika många unga tjejer (15-24 år) – 67 procent – använder musikstreaming som unga killar, 70 procent.

– Vi ser att det större musikintresset fortsätter att växa som följd av ett ökat streaminglyssnande. Streamade musiktjänster bidrar helt enkelt till ökat engagemang, säger Jens Häger.

Ett ökat musikintresse ger i förlängningen även andra positiva effekter för musikindustrin, som inte bara handlar om rät-

”DET HANDLAR ALLTSÅ INTE OM VAD VI SJÄLVA VILL OCH INTE VILL BERÄTTA. MAN MÅSTE OCKSÅ HA EN RESPEKT FÖR SPOTIFYS FÖRHANDLINGSLÄGE. JUST NU FÖRHANDLAR MAN MED OLIKA PARTER I FLERA LÄNDER I HELA EUROPA.”

TOMAS ERICSSON, VICE VD FÖR STIM

tigheter. Fler människor går och ser levande musik, börjar spela musik själva och köper utrustning.

– I nästa undersökning ska vi bland annat försöka kartlägga omfattningen av de effekterna, säger Jens Häger.

Men att 15-åringen skulle vara räddningen för en svensk låtskrivare? Knappast.

I dag väljer en så populär låtskrivare och artist som Annika Norlin att utbilda sig till psykolog för att hon inte kan leva på sin musik.

RESPEKT FÖR FÖRHANDLINGSLÄGET

För den enskilde kompositören är förstås den viktigaste frågan vad den nya digitala spelplanen ger i form av ersättning och hur den egna musiken sprids.

Magnus Ugglas uttalande för några år sedan, att Spotify inte ger mer än varmkorv, hänger envist kvar som en stämpel på en tjänst som alltså nu står för mer än hälften av intäkterna från skivförsäljningen.

Stim sitter i slutförhandlingar med Spotify om ett avtal som ska börja gälla från och med den 1 januari 2012. Men förhandlingarna beräknas pågå en tid in i januari.

Förhoppningarna är förstås höga från låtskrivarna. Men Tomas Ericsson, vice vd för Stim, varken kan eller får uttala sig om innehåll och eventuellt utfall under pågående förhandlingar.

Många delar i avtalet rör Spotifys verksamhet, och stämplas som affärshemligheter.

– Det handlar alltså inte om vad vi själva vill och inte vill berätta. Man måste också ha en respekt för Spotifys förhandlingsläge. Just nu förhandlar man med olika parter i flera länder i hela Europa.

Tomas Ericsson understryker ändå att relationerna med Spotify är goda.

– Vi skrev ju avtal med dem redan när betaversionen var uppe och känner varandra väl, säger han.

Allt handlar heller inte om ersättningsfrågan.

– Den största utmaningen ligger i att åstadkomma ett avtal som fungerar på flera marknader.

Text: Peter Willebrand Illustration: Andreas Elgstrand

Foto: Rickard Eriksson

ÅRETS STIPENDIATER

SKAP-stipendier:

Daniel Adams-Ray (bild 8)
Anna Christoffersson (bild 10)
Cecilia Efraimsson, Marianne Evrell, Linnea Jönsson, Lisa Pyk Wirström, Rebecka Rolfart (Those Dancing Days, bild 7)
Anders Björler, Jonas Björler, Peter Dolving, Patrik Jensen, Per Möller Jensen (The Haunted, bild 6)
Gustav Ejstes (bild 4)
Anders Gustafsson, Andreas Nilsson, Simon Ohlsson, Jukka Rintamäki, Jon Ölmeskog (Silverbullit, bild 9)
Katharina Nuttall
Sharon Vaughn
Klara Söderberg, Johanna Söderberg (First Aid Kit, bild 3)
Steve Angello, Axwell, Sebastian Ingrosso (Swedish House Mafia, bild 1)
Sara Löfgren
Oscar Danielsson
Adam Taal
Oskar Schönning
Josef Kallerdahl
Maria Kvist
Nadir Khayat (RedOne)
Agi Lindroth
Mija Folkesson
Anders Ögren
Greger Siljebo
Pål Svenre
Yukimi Nagano, Erik Bodin, Fredrik Källgren Wallin, Håkan Wirenstrand (Little Dragon)
Christoffer Lundquist

Fred Winters minnesfond:

Robyn

SKAP:s stipendiefond till Evert Taubes minne:

Maria Llerena

Sven Paddocks minnesfond:

Carl-Axel Dominique

Ejnar Westlings minnesfond:

Tim Norell och Göran Strandberg

Thore Skogmans riksstipendium:

Henrik Dorsin (bild 5)

Karl Gerhards jubileumsfond:

Carl-Einar Häckner

SKAP:s jubileumspris:

Malin Andersson

SKAP:s stipendium till Fred Åkerströms minne:

Sven Kristersson

SKAP:s hederspris:

Rutger Gunnarsson

SKAP:s specialpris:

Freemuse

SKAP:s pris till Kai Gullmars minne:

Lena Philipsson (Bild 2)

SKAP:s jazzkompositionspris:

Nils Henriksson

SKAP:s och Manifests pris till årets kompositör:

Britta Persson

SKAP:s och Manifests pris till årets textförfattare:

Johan T Karlsson

Foto: Miki Anagrus (1) Stina Gullander (2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 och 10) Roger Pistol (5)

ECSA TAR KRAFTTAG FÖR KOMPOSITÖRERNA

ECSA, the European Composer & Songwriter Alliance är kompositörernas lobbyorganisation i Bryssel. Generalsekreterare är Patrick Ager och exekutiv ordförande är SKAP och Alfons Karabuda. Här berättar Patrick Ager om organisationen som jobbar för dina rättigheter i Europa.

Vad har ECSA gjort för lobbyingaktiviteter den senaste tiden?

– Först och främst kan jag konstatera att vårt lobbyarbete verkligen börjar bära frukt. Både EU-kommissionen och EU-parlamentet ser numera ECSA som den givna representanten för Europas kompositörer. Sista veckan i november gjorde vi två framträdanden i EU-parlamentet, inbjudna som en så kallad "stake holder". Det märks att EU-politikerna lyssnar på oss på ett annat sätt än på upphovsrättssällskapen.

– Vi kan tala för kompositörerna med mycket högre trovärdighet eftersom vi faktiskt är kompositörer. Därför är det också viktigt att en kompositör som står i talarstolen. Senast var det mediemusikkompositören Chris Smith från London, ledamot i ECSA:s styrelse.

Vilka frågor har du jobbat mest med?

– Det är hela tiden flera frågor parallellt. Och vissa tar längre tid än andra. Vi har numera representation i EU-kommissionens arbetsgrupp för GRD:n, the Global Repertoire Database. Först hade kompositörerna ingen egen röst i gruppen, men efter påverkansarbete har ECSA blivit inbjudna och representeras nu av styrelseledamöterna Patrick Rackow och Jörg Evers.

– En sak som vi jobbat med under oerhört lång tid är att påverka kommissionens inställning till upphovsrättssällskapen. Jag vågar påstå att vi öppnat för en mer positiv syn. Här har de personliga mötena med EU-politiker på högsta nivå varit väldigt viktiga. När Alfons Karabuda träffar Lorena Boix Alonso, högsta tjänstemannen på kommissionens direktorat för den digitala agendan, när vi fram med kompositörernas synpunkter och önskemål på ett helt annat sätt än genom att genom att bara skicka en officiell remiss på ett dokument som cirkulerats runt i EU:s medlemsländer.

I mars kan vi vänta oss ett beslut från EU-kommissionen om upphovsrättssällskapens framtid? Vad tror du att det kommer att innehålla?

– Det återstår förstås att se, men jag tror inte att det blir en tvingande förordning, utan ett direktiv, en rättsakt där det fastställs gemensamma mål och krav på resultat. Men man lämnar åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt.

– Och det finns anledning att känna sig mer positiv nu än för några år sedan. Då var det mesta vi hörde från EU-kommissionen om upphovsrättssällskapen väldigt negativt. Nu har man förstått att den faktiskt innehåller väldigt mycket som behövs för att uphovsmännen ska kunna få skäligen ersättning. Det gäller framför allt dem som inte har de största kommersiella framgångarna.

– Sedan beror beslutet väldigt mycket på vilken del av kommissionen som får mest att säga till om. Direktoratet för den inre marknaden har till exempel mycket större förståelse för upphovsrättssällskapen och ser att alternativet är ett kaos som knappast gagnar någon. Konkurrensdirektoratet som ensidigt ser till konkurrensaspekten har inte alls har en lika positiv syn.

– Hur som helst kommer man säkert att ha synpunkter på transparens i upphovsrättssällskapen och säkerställa att uphovsmännen har tillräcklig representation i styrelserna. Det är förstås något som ECSA stödjer.

I mars 2010 arrangerade SKAP Creators Conference i Stockholm. Nu tar ECSA över stafettpinen och gör en ny Creators Conference i Bryssel 2-3 februari. Vad kommer hända där?

– Creators Conference ska vara en mötesplats för kompositörerna och EU:s politiker och tjänstemän. Vi ska prata om uphovsmännens specifika frågor, inte om branschen i stort. IFPI, musikförläggare och andra kommer naturligtvis att vara på plats, men fokus ligger på våra frågor, som till exempel varför vi behöver upphovsrättssällskap och EU:s hjälp i coercionfrågan. Vi ska helt enkelt visa att det faktiskt är kompositörerna som är kärnan i musikbranschen. Musik börjar med kompositörerna.

Text: Mårten Karlsson

Patrick Ager.

Neelie Kroes är EU-kommissionär med huvudansvar för digital dagordning.

Foto: Sebastiaan ter Burg

Chris Smith, mediemusikkompositör och ledamot ESCA:s styrelse tog plats i talarstolen i EU-parlamentet.

ECSA – THE EUROPEAN COMPOSER & SONGWRITER ALLIANCE

– är alla europeiska kompositörers och tonsättares lobbyorganisation. ECSA har 36 medlemsorganisationer i 29 länder. Sverige och Alfons Karabuda är exekutiv ordförande. ECSA i Bryssel och leds där av generalsekreterare Patrick Ager.

CREATORS CONFERENCE

Creators Conference i Bryssel 2-3 februari.

Creators Conference var namnet på den första internationella konferensen i Sverige som gjordes av kreatörerna själva. Creators Conference arrangerades av SKAP och ägde rum i Stockholm 10 mars 2010. Syftet med konferensen var att sätta kreatörerna i fokus och diskutera hur vi bäst kan verka för ett dynamiskt och kreativt kulturliv i den digitala världen – och samtidigt kunna tillhandahålla konsumenten med tillgänglig och prisvärd musik. Nu tar ECSA vid rodret och ordnar en andra Creators Conference i Bryssel 2-3 februari. Den här gången läggs fokus på mötet mellan kompositörer och EU-politiker. EU:s beslut om såväl den inre marknaden som konkurrensfrågor som den digitala agendan påverkar uphovsmännens yrkesliv i allra högsta grad. Creators Conference i Bryssel blir därför en central arena för att göra kompositörernas röst hörd i Europa.

För program och deltagare, se creatorsconference.org

FAKTA

GRD – Global Repertoire Database

I slutet av 2009 initierade EU-kommissionen en arbetsgrupp bestående av såväl rättighetshavare som musikanvändare för att på sikt utveckla en global verkdatas, en Global Repertoire Database (GRD). Bakgrunden är det behov som uppstått på en digital, internationaliserad marknad: En databas som ger överblickbar information om den globala repertoaren av musikverk och som är tillgänglig för uphovsmän, musikförlag, upphovsrättssällskap och musikanvändare. Upphovsmännen är genom ECSA representerade i arbetsgruppen.

Upphovsrättssällskapens framtid

EU-kommissionen fastslog i ett beslut 2008 att upphovsrättssällskapen har ett organiserat samarbete som förhindrar konkurrens. Detta står i strid med EU:s konkurrensregler. EU-kommissionen vill bryta upp de territoriella begränsningarna så att flera upphovsrättsliga sällskap kan licensiera musikanvändning. I värsta fall kan Kommissionens beslut leda till en prisdumpning på musiklicenser och en utarmning av den kulturella mångfalden på musikområdet. ECSA har bedrivit ett omfattande påverkansarbete gentemot EU för att påverka den politiska processen. Beslut väntas i mars 2012.

Coercion-frågan

ECSA:s coercion committee, i vilken SKAP är ordförande, har bedrivit ett omfattande utredningsarbete om ofördelaktiga avtal som beställare av musik (ofta medieföretag) tvingar kompositörer att ingå i samband med beställning. Bevis har samlats in i ett antal europeiska länder och en anmälan kommer att lämnas in till DG Competition (EU-kommissionens konkurrensdirektorat).

NYA MEDLEMMAR

- 1. Britta Persson (Foto: Märta Thisner)
- 2. Bengt Erlandsson (Foto: Marie-Therese Karlberg)
- 3. Goran Kajfes (Foto: Camilla Lindqvist)
- 4. Olof Ljungman (Foto: Sofia Ljungman)
- 5. Jörgen Andersson (Foto: Emmie Andersson)
- 6. Tania Naranjo (Foto: César Peña)
- 7. Svante Karlsson (Foto: Roger Larsson)
- 8. Magnus Börjeson
- 9. Jukka Rintamäki
- 10. Anna Gustavsson (Foto: Franz Karl)
- 11. Henrik Dorsin (Foto: Roger Pistol)
- 12. Niklas Jarl
- 13. Magnus Johansson (Foto: Mikael Nordström)

- 14. Carl Bagge (Foto: Per Kristiansen)
- 15. Clas Yngström (Foto: Torsten Ståhlberg)
- 16. Marica Lindé (Foto: Lotta Enbrand)
- 17. Ludwig Bell (Foto: Anna Jönsson)
- 18. Peder af Ugglas (Foto: Nils Degerman)
- 19. Douglas Leon (Foto: Fredrik Pettersson/SCANPIX)
- 20. Fredrik Möller
- 21. Mats Hedström
- 22. Herbert Munkhammar (Foto: Leif R Jansson/SCANPIX)
- 23. Robin Lynch & Niklas Olovson
- 24. Christopher Dominique (Foto: Johanna Bengtsson)
- 25. Peter Nordberg (Foto: Lieselotte van der Meijs)
- 26. Andreas Alfredsson Grube

MEDLEMSTRÄFFAR NOV-DEC 2011

Medlemsträff i Göteborg 14 november

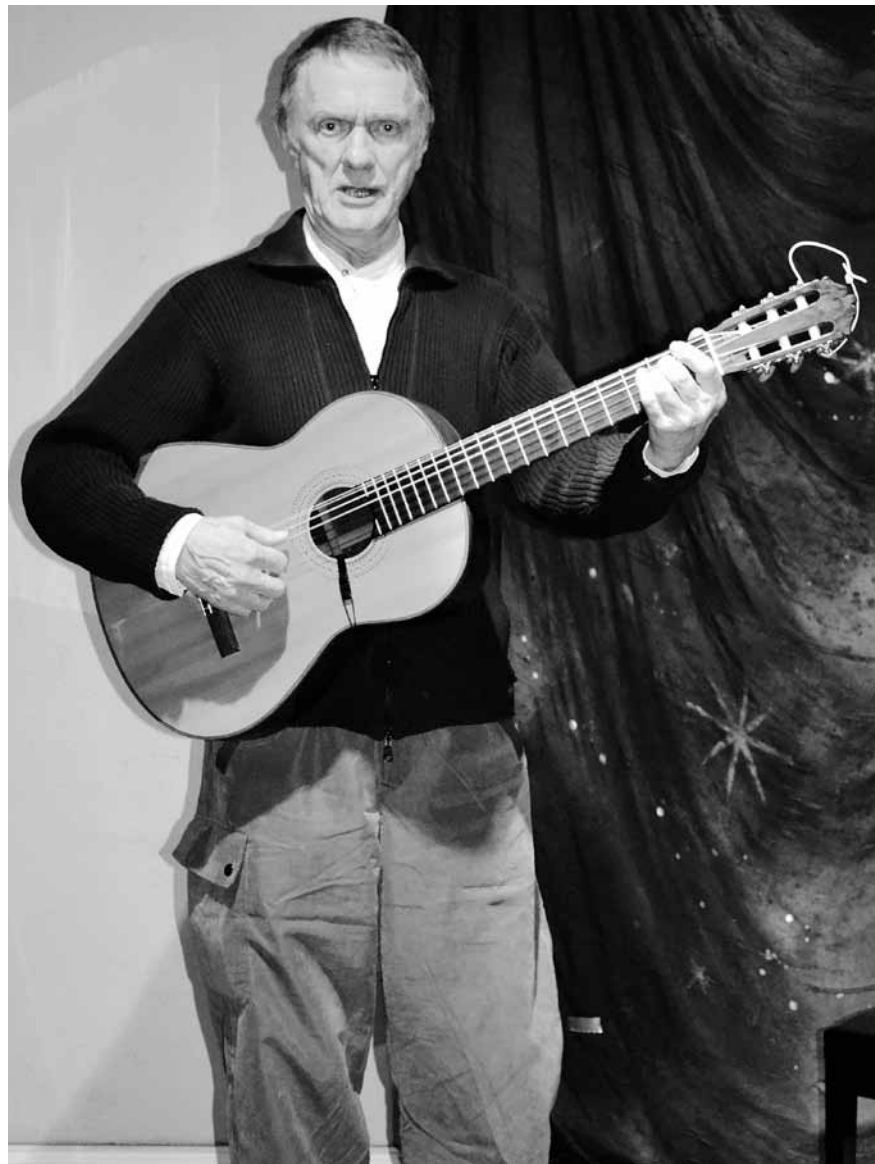
Måndagen 14 november träffades ett femtiotal SKAP-medlemmar på Restaurang Ett i Göteborg. Utöver minglet, maten och den kollegiala samvaron delades två SKAP-stipendier ut, ett till Greger Siljebo och ett till Sara Löfgren. Den senare framförde även ett par låtar tillsammans med gitarristen Christof Jeppsson. KG Malm underhöll dessutom med monologer.

Improvisation i Stockholm 17 november

17 november bjöd SKAP:s lokala kommitté i Stockholm in till en helkväll på Stockholms Improvisationsteater. Deltagarna fick utöver att se föreställningen "En lysande idé" också prova på livet som improvisationsteatermusiker i en workshop ledd av SKAP-medlemmen Kettil Medelius.

Vissångarens berättartradition i Stockholm 1 december

På intima Skeppar Karls Salong i Gamla stan talade Sven Kristersson om vissångarens roll i gränslandet mellan poesi, musik och teater. Sven Kristersson tilldelades under kvällen SKAP:s stipendium till Fred Åkerströms minne, och SKAP-medlemmen Torgny Björk framförde Åkerströmska visor och tonsättningar av Ruben Nilson, Birger Sjöberg, Stig Dagerman och Bellman.

Torgny Björk framför visor ur Fred Åkerströms repertoar på Skeppar Karls Salong.

Foto: Märten Karlsson

ATT SJUNGA I EN BUR

MEDLEMSKRÖNIKAN: CHRISTOPHER SANDER

Vem är Christopher Sander, undrar du. Det kan jag också undra ibland. Jag har skrivit sånger i över tjugo år. Försökt förstå. Försökt förklara. Men fan vet hur mycket klokare man blir av sånt. Att berätta om sin egen historia innebär ju att man hela tiden formar den, reviderar, leker med sina minnen som play-doh-deg, censurerar, för att få dem att passa in i ett bestämt uttryck. Till slut har man snickrat om sitt hus så många gånger att verktygen blivit viktigare än hemmet. Man har skapat en ny identitet, ett dubbeljag. Ett slags sing-sing. Melodierna går i cirklar, orden blir fångvaktare, och rösten blir en bur. Och man är tillbaka där man började: Vem är jag?

Jag var mina föräldrars första barn. Jag föddes tidigt på morgonen den 21 mars 1980. Mina pären gav mig namnet Christopher, senare har jag förstått att mitt namn finns på nästan alla jordens språk; från finskans Risto till japanskans Kurisutofu. Namnet härstammar från grekiskan och betyder 'att bära Jesus'. Ganska ödesmättat namn att ge en liten pojke, tycker du inte? Men om farsan är ärlig tror jag att han skulle erkänna att han propagerade för namnet mest för att han tyckte Christopher Walken var så cool i filmen "Deer hunter", som han såg i en biograf i New York sommaren 1978. En annan av farsans hjältar, John Lennon, berövades livet när jag var knappt åtta månader gammal. Det ledde till att jag fick lyssna en hel del på Beatles syratrip "Lucy in the sky with diamonds" redan som spädbarn (jag lämnar åt andra att avgöra vad det haft för effekter på mitt psyke). Annars spelade pappa mest Stones, morsan Leonard Cohen. Musiken fanns där hela ti-

den. När jag var liten tillverkade jag hemmagjorda syntar, och som fyraåring brukade jag väcka mina föräldrar med att göra mycket unika tolkningar av Springsteen-låtar. Bruce var min första stora idol. En kväll var en av familjens vuxna kompisar hemma hos oss och hade en lång föreläsning om hur kass han tyckte Springsteen var. Jag satt och lekte i ett annat rum, men tröttnade på hans tjat, gick in i köket, ryckte honom i tröjan och sa ilskt: – Hallå! Man måste gilla Bjuusan.

Jag har annars inte så många minnen från min barndom. Den blev kaos. Farsan och morsan turades om att gå arbetslösa och ekonomin var inte den bästa. Många bråk, många tårar. Det spelade ingen roll hur ofta vi flyttade. Ett moln av mörk lava flöt omkring i lägenheten var vi än bodde. Jag hade inte så många kompisar, det var svårt för mig att leka, svårt att skoja, det fanns så mycket annat som upptog mina tankar.

När jag fyllde åtta fick jag en gitarr. En dag plockade jag upp den och försökte lära mig spela. Efter en tid hade mina fingertoppar stelnat tillräckligt för att kunna ta ett E och ett A. Då stängde jag dörren till mitt rum, satte mig på mattan, så att jag kunde se himlen och inte bara betonghusen på andra sidan gatan. Och jag skrev. Min första sång. Jag hittade ett språk. En plats där jag fick vara jag, där jag kunde tala om vadsomhelst, där jag kunde leka. Där jag var fri. Jag har inte kunnat kliva ut ur det rummet.

Foto: Simon Olsson

DETTA ÄR SKAP-NYTT

SKAP-nytt är en medlemstidning som kommer ut två gånger per år. Även som icke-medlem kan du prenumerera på tidningen. Kontakta oss via info@skap.se eller 08-783 88 00.

Vad vill du läsa om i SKAP-nytt? Skriv till oss!

Svenska Kompositörer Av Populärmusik
Box 27327, 102 54 Stockholm
www.skap.se

DETTA ÄR SKAP

SKAP – Svenska Kompositörer Av Populärmusik – är Sveriges intresseförening för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare och arrangörer. SKAP grundades 1926. SKAP:s medlemmar verkar inom alla genrer.

Föreningens övergripande ändamål är att:

- Tillvarata medlemmarnas konstnärliga och upphovsrättsliga intressen
- Fördela bidrag, stipendier och priser
- Verka för svensk populärmusik

MEDLEMSTRÄFFAR

SKAP arrangerar medlemsträffar i Göteborg, Malmö, Orsa och Stockholm.

AVTAL

SKAP förhandlar fram standardavtal för medlemmarna att använda i förhandlingar, som t ex Musikförlagsavtalet och Beställningsverksavtalet. Till dessa finns handböcker. Dessa avtal kan laddas ner på www.skap.se

JURIDISK RÅDGIVNING

SKAP erbjuder medlemmarna kostnadsfri juridisk rådgivning av jurist med upphovsrätts- och avtalsexpertis. Har du frågor kring förlagsavtal, beställningsavtal eller andra upphovsrättsrelaterade frågor – kontakta SKAP på info@skap.se eller 08-783 88 00.

EKONOMISK RÅDGIVNING

SKAP erbjuder medlemmarna enskild ekonomisk rådgivning. Har du t ex frågor om ditt egenföretagande? Varje medlem kan boka in upp till 6 stycken kostnadsfria halvtimmestillfällen per år. Kontakta SKAP på info@skap.se eller 08-783 88 00 för vidare information.

VERKSAMHETSFÖRSÄKRING

SKAP har tillsammans med en försäkringsmäklare tagit fram en förmånlig försäkringslösning. Bland annat finns företagsförsäkring, instrumentförsäkring och sjukavbrottsförsäkring. Kontakta SKAP på info@skap.se eller 08-783 88 00 för vidare information.

MEDLEMSLÄGENHETER

SKAP äger två lägenheter, en i södra Spanien och en i Paris, dit medlemmarna kan åka för arbete och rekreation. Ansökningsblanketter för lägenheterna skickas ut ungefär tre gånger per år.

STIM

En av SKAP:s viktigaste roller är som huvudman för Stim. SKAP, FST (Föreningen Svenska Tonsättare) och SMFF (Svenska Musikförläggareföreningen) utgör en tredjedel var av Stims styrelse. SKAP företräder populärmusikkompositörernas intressen och ser till att Stims verksamhet är effektiv, transparent och att den inte diskriminerar några upphovsmän.

KULTURPOLITIK

SKAP bedriver kulturpolitiskt påverkansarbete, både i Sverige och på EU-nivå. På dessa områden är SKAP:s viktigaste målsättningar att värna upphovsrätten och att verka för den musikaliska mångfalden. SKAP bedriver denna verksamhet dels i egen regi och dels i samarbete med andra organisationer. SKAP:s ordförande Alfons Karabuda är ordförande i ECSA - the European Composer & Songwriter Alliance - som samlar Europas alla komponister, ordförande i musikbranschorganisationen Musik Sverige, talesperson för Kulturskaparna, ledamot i KLYS AU, ledamot i myndigheten Statens musikverks konstnärliga råd.

ORGANISATION

SKAP drivs av en av medlemmarna vald styrelse bestående av nio personer: Alfons Karabuda (ordförande), Jan-Olof Andersson, Douglas Carr, Elise Einarsdotter, Johan Ekelund, James Hollingworth, Karina Kampe, Torgny Söderberg och Ulla Wiklund. SKAP:s löpande verksamhet sköts av SKAP:s kansli. Kansliet är bemannat på normal kontorstid och nås på info@skap.se eller 08-783 88 00.

MEDLEMSKAP

Är du yrkesverksam upphovsman men inte SKAP-medlem? Du kan bli medlem i SKAP om du har varit ansluten till Stim (eller motsvarande sällskap utomlands) i minst tre år. Ansökan om inträde prövas av styrelsen två gånger per år. Ansökningsblanketten kan laddas hem från www.skap.se

SKAP

Svenska Kompositörer Av Populärmusik
Sandhamnsgatan 79
Box 27327
102 54 Stockholm
info@skap.se www.skap.se
tel: 08-783 88 00